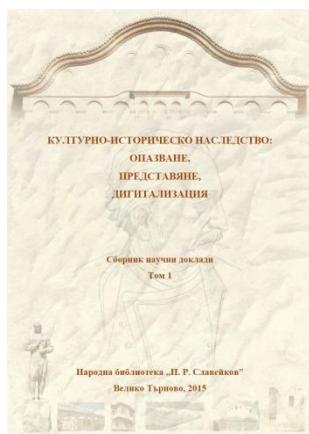

**Cultural and Historical Heritage:
Preservation, Presentation, Digitalization (KIN Journal)**
Volume 1, Issue 1, 2015, ISSN: 2367-8038
<http://www.math.bas.bg/vt/kin/>

Editors: Prof. PhD Petko St. Petkov, Assoc. Prof. PhD Galina Bogdanova
Copy editors: Assist. Prof. PhD Stefka Kancheva, PhD Nikolay Noev, Paskal Piperkov

© Editors, authors of papers, 2015. **This work is subject to copyright** *.
Published by: Regional Library “Petko Slaveykov”, Veliko Tarnovo, Bulgaria

ELECTRONIC ARCHIVE OF DOCUMENTARY HERITAGE FOR THE BALKAN WARS

Daniela Atanasova

Abstract:

The project aims to provide a broad national and international access to cultural and historical heritage related to the theme of the Balkan wars.

WEB BASLib (software system) application for computer documentation and digitalization of monuments and historical records is a hi-tech policy to preserve and safeguard exhibits and boost museums' publicity.

Keywords:

Digital Cultural and Historical Objects; Software System; Preservation; Presentation; Digitalization

http://www.math.bas.bg/vt/kin/files/papers/1_1/03-KIN-1-1-2014.pdf

pages: 29-33

---

* This work is subject to copyright. Permission to make digital or hard copies of portions of this work for personal or educational use is granted without fee, provided that the copies are not made or distributed for profit or commercial advantage and that the copies bear this notice and the full citation on the first page. To otherwise reproduce or transmit in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording, or by any information storage retrieval system or in any other way requires written permission from the publisher.

ЕЛЕКТРОНЕН АРХИВ НА ДОКУМЕНТАЛНОТО НАСЛЕДСТВО ЗА БАЛКАНСКИТЕ ВОЙНИ

Даниела Атанасова

Резюме: Централна библиотека на БАН е партньор на НБ «Петко Р. Славейков» - В. Търново, в изпълнението на проекта „Електронен архив на документалното наследство за Балканските войни” по договор с НФНИ. Задачата на Централна библиотека на БАН в проекта е адаптация и внедряване на WEB BASLib.

Системата BASLib е разработена от Централната библиотека на БАН. Повечето приложения се базират на MS SQL 2000, което позволява публикуване и в интернет. За всяко конкретно приложение се извършва настройка съобразно спецификата на данните за обектите – книги, художествени произведения, архивни документи и др. Основен принцип при проектирането е лингвистичното осигуряване на системата – създаване на максимален брой таблици за автоматичен избор на данни. Със своя интерфейс BASLib увеличава значително възможностите за търсене на литература, художествени произведения, фотографии, архивни документи и стимулира използването на дигиталните им копия.

Адаптацията на Автоматизираната информационна система BASLib за Online (WEB) вариант – WebBASLib, за създаване на електронен архив на документалното наследство за Балканските войни е съвременен метод за опазване, защита и разпространение на оригиналите, които са историческа ценност.

Централна библиотека на БАН /ЦБ на БАН/ е партньор на НБ «Петко Р. Славейков» - В. Търново, в изпълнението на проекта „Електронен архив на документалното наследство за Балканските войни” по договор с НФНИ.

Проектът за създаване на електронен архив има за цел да предостави широк достъп в ИНТЕРНЕТ до културно-историческото наследство на България, свързано с темата за Балканските войни¹.

През последните години между българските библиотеки, музеи, галерии и архиви, независимо от липсата на национална програма за опазване на културно-историческото наследство /КИН/ и планове за дигитализация, се осъществява добра координация и се създават тематични дигитални колекции².

Темата за балканските войни присъства в творчеството на видни български художници като Владимир Димитров – Майстора, Борис Денев и други, чиито творби са показани през 1983 год. в изложбата „Балканската война и българските художници”.

Българските писатели, поети и публицисти, които участват в Балканските войни, са повече от шестдесет, като сред тях са: Йордан Йовков, Антон Страшимиров, Гео Милев, Людмил Стоянов, Трифон Кунев, Георги Райчев, Георги Стаматов, Николай

---

¹ Ангелов И., Калина Иванова, Електронен архив на документалното наследство за Балканските войни. Дигиталното настояще и бъдеще: Икономически, културни, образователни, правни и технологични въздействия: Сборник с доклади от научна конференция с международно участие, 9-10 април 2013, София, 192-199. ISBN 978-954-2946-64-9

² Иванова К., Д. Атанасова, Г. Богданова, (2013). Електронен архив на документалното наследство за Балканските войни. Digital Presentation and Preservation of Cultural and Scientific Heritage, (Special) Иновации и култура – регионални решения и перспективи. Регион Велико Търново – кандидат за европейска столица на културата 2019. В. Търново, 2013, 75-79. ISBN: 978-954-8986-36-6

Райнов, Константин Константинов, Чудомир, Димо Кьорчев, Хр. Ясенов и мн. др. Някои стават и жертва на войните – Димчо Дебелянов, Стамен Панчев, Владимир Мусаков, Страшимир Кринчев, Алберт Гечев, и др.

В музеите се пазят разнообразни артефакти на участници в балканските войни – оръжия, лични вещи, фотографии, медали.

В Държавния военноисторически архив – Велико Търново, се съхраняват множество документи – писма, списъци, грамоти.

Тези разнородни обекти изискват различна структура на метаданните за представяне в електронния архив.

Дейностите по проекта стартираха със създаване на междуинституционална работна група от софтуерни специалисти за изграждане на бази данни и представянето им в интернет, както и специалисти по изкуствознание, архивистика, археография и библиотекознание.

Задачата на Централна библиотека на БАН в проекта за създаване на електронен архив на балканските войни е адаптация и внедряване на WEB BASLib.

Системата BASLib е разработена от Централната библиотека на БАН. Повечето приложения се базират на MS SQL 2000, което позволява публикуване и в интернет.

BASLib е предназначена за изграждане на електронен каталог, адаптирана е и е внедрена в Научната библиотека и художествената сбирка на ОКИ “Софийски исторически музей”, Научния архив на БАН, ХГ “Илия Бешков” – Плевен, библиотеката на Държавна агенция архиви и в други културни институции. С нея се изгражда базата данни по и по темата “Руската емиграция в България”. Всички създадени бази данни се трансферират в европейската дигитална библиотека EUROPEANA. Резултатите са достъпни на страницата на ЦБ на БАН - <http://cl.bas.bg>

За всяко конкретно приложение се извършва настройка съобразно спецификата на данните за обектите – книги, художествени произведения, архивни документи и др.

Основен принцип при проектирането е лингвистичното осигуряване на системата – създаване на максимален брой таблици за автоматичен избор на данни. Това намалява риска от грешки и в същото време позволява чрез функцията “Генериране на отчети” информацията да се извежда съгласно международно възприетите стандарти. Със своя интерфейс BASLib увеличава значително възможностите за търсене на литература, художествени произведения, фотографии, архивни документи и стимулира използването на дигиталните им копия.

Адаптацията на Автоматизираната информационна система BASLib за Online (WEB) вариант – WebBASLib, за създаване на електронен архив на документалното наследство за Балканските войни е съвременен метод за опазване, защита и разпространение на оригиналите, които са историческа ценност³.

В системата се поддържат следните функции:

1. показване на 8 записа или 1 запис (фиг. 1, 2) от базата с фиксирани полета, които оформят страница - може да се преминава на първата, предишната, следващата или последната страница.

---

³ Атанасова Д., П. Първанов. Документалното наследство за балканските войни в web-достъп. //Сборник „ВОЙНИТЕ 1912-1918 - Днешен поглед и интерпретации”, Народна Библиотека „П.Р.Славейков”, В. Търново, 2014 г, 168-172, ISBN 978-954-92946-9-9

Begin: 13:07:26 Проект "Балкански войни" - Велико Търново Now: 13:28:43
(balkanuser-creator)

Вход Начало Нов запис Опции Справки SubTables English

(Каталог): 1 2 ... 92 93 Go to

Снимка	Идентификатор създаден на фотографията	Дата на	Име на автора на фотографията или на ателието	Описание на фотографията
	ДВИА-с-023	21-06-2012	дигитализация Дирекция Държавен военносторически архив, Велико Търново	Пощенска картичка 14/9 см. с изображение на олово при погребение на падналите герои при Одрин. [1913 г.] Копие. Позитив.
	ДВИА-с-021	21-06-2012	дигитализация Дирекция Държавен военносторически архив, Велико Търново	Пощенска картичка – въоръжаване на опълченците от Макединоодридското опълчение. [1912г.] гр. София. Копие. Печатно.
	ДВИА-с-022-1	21-06-2012	дигитализация Дирекция Държавен военносторически архив, Велико Търново	Пощенска картичка с епизоди от обсадата на Одрин, свързани с 23. пехотен Шипченски полк и текст и музика на полковния марш „Напред“ с автори поручик В. Найков и ефрейтор Христо Илиев. (без дата и място). Копие. Печатно.
	ДВИА-с-022-2	21-06-2012	дигитализация Дирекция Държавен военносторически архив, Велико Търново	Пощенска картичка с епизоди от обсадата на Одрин, свързани с 23. пехотен Шипченски полк и текст и музика на полковния марш „Напред“ с автори поручик В. Найков и ефрейтор Христо Илиев. (без дата и място). Копие. Печатно.
	ДВИА-с-024	21-06-2012	дигитализация Дирекция Държавен военносторически архив, Велико Търново	Снимка 9/14 см. на молебен за падналите герои от 30. пехотен полк при Карпат теле. 1913 г. Копие. Позитив.
	ДВИА-с-025	21-06-2012	дигитализация Дирекция Държавен военносторически архив, Велико Търново	Снимка 9/14 см. на молебен за падналите при форта Айваз Баба. [1913 г.] Копие. Позитив.
	ДВИА-с-026-1	21-06-2012	дигитализация Дирекция Държавен военносторически архив, Велико Търново	Пощенска картичка, изобразяваща българска атака „на нож“ при Лозенград 9-10 октомври 1912г., и пратена от Вл. Абдулехов до подп. Добровски, звездичка инженерната част в Итотния сектор при Одрин. 19 февруари 1913г. гр. София. Копие, печатно. Оригинал, ръкопис.
	ДВИА-с-026-2	21-06-2012	дигитализация Дирекция Държавен военносторически архив, Велико Търново	Пощенска картичка, изобразяваща българска атака „на нож“ при Лозенград 9-10 октомври 1912г., и пратена от Вл. Абдулехов до подп. Добровски, звездичка инженерната част в Итотния сектор при Одрин. 19 февруари 1913г. гр. София. Копие, печатно. Оригинал, ръкопис.

End: 13:28:43

Фигура 1. Система BASLIB – показване на 8 записа

Begin: 13:07:26 Проект "Балкански войни" - Велико Търново Now: 13:36:50
(balkanuser-creator)

(Каталог): Обратно Към редактиране

Снимка:	255000731_ДВИА-с-015-ф020-сн1-ае250.jpg
Идентификатор:	60 ДВИА-с-015
Авторски права:	120 Дирекция Държавен военносторически архив
Дата на създаване на фотографията:	50 21-06-2012
Географско местонахождение, фиксирано на фотографията:	120 Дирекция Държавен военносторически архив, Велико Търново
Име на автора на фотографията или на ателието:	120 дигитализация Дирекция Държавен военносторически архив, Велико Търново
Име на колекция или подколекция:	120 100 годишнина от Балкански войни (снимки)
Физически носител (материал):	120 Снимка
Размери:	120
Произход:	120 Дирекция Държавен военносторически архив, Велико Търново
Описание на фотографията:	— Снимка 17/12 см на военен бивак [1913г. гр. Одрин]. Копие. Позитив.
Ключови думи:	255 100 годишнина от Балкански войни; Снимки; Дирекция Държавен военносторически архив, Велико Търново

Фигура 2. Система BASLIB – показване на 1 запис

- режим на въвеждане /редактиране/ мултиплициране:
  - позволява качване (upload) на снимка (формат jpg).
  - избор от падащо меню: от кодова таблица или авторизираща таблица.
  - въвеждане на един ред.
  - въвеждане на два или повече редове (текст бокса показва повече от един ред).
- подреджване: с Click върху името на колоната (ако е активна – синя) или с бутон Options се показва екран, където се избира полето, по което да се подреди.
- търсене (фиг. 3): с бутон Options се показва екран, където се избират едно или две условия за конкретни полета или/и общо търсене във всички (текстови) полета. При единичните полета може да се посочи търсене в: началото (низ*), където и да е (*низ*), в края на данните (*низ) или съвпадение (низ).

Фигура 3. Система BASLIB – опции на търсене

5. получаване на справка (фиг. 4) (извадка, ако има зададени условия) визуално или като CSV файл.

Фигура 4. Система BASLIB – опции на справка

6. контролиран достъп – поддържат се три нива на достъп:
- работно ниво – разрешени са всички действия върху базата с изключение на изтриване на запис. Идентифицира се шифър и парола.
  - администратор - разрешени са всички действия върху базата, както и управление на правата на достъп. Идентифицира се шифър и парола.
  - потребител – не може да променя съдържанието на базата данни и евентуално не всички полета са му достъпни. Няма достъп до кодовите и авторизиращи таблици. Не се идентифицира.

Системата WebBASLib е внедрена в НБ "П.Р. Славейков" във В.Търново, проведено е обучение за работа със системата, както и за преобразуване на цифровизирани данни към интернет. За целите на проекта е осигурен публичен достъп на WEB сървър в библиотеката. За инсталацията на системата WebBASLib е препоръчително да се използва операционна система тип Windows Server 2003/2008/

или по-нова. В НБ “П.Р. Славейков” системата работи 24 часа в денонощието и 7 дни в седмицата, поддържана с UPS и с адрес или име, публикуван и достъпен в интернет пространството – <http://bw.libraryvt.com>

Адаптацията на системата към проекта за документалното наследство на Балканските войни трябваше да реши проблема с описанието на различните видове обекти - фотографии, художествени произведения, архивни документи и др. Възприе се подходът: на първо ниво в базата данни са изведени общите показатели, а при описанието на различните обекти са дефинирани метаданни за спецификата на отделните видове.

Важно предимство при експлоатацията на WebBASLib е възможността на участващите организации да въвеждат информация в структурата на базата данни чрез онлайн достъп. До края на 2014 год. в електронния архив са въведени 1255 записа на обекти по темата.

Цифровизацията като средство за опазване на българското културно-историческо наследство е приоритет днес. Предпоставките за този процес са отдавна налице – това са бързо нарастващият брой потребители на Интернет у нас, развитието на технологиите, все по-трудното традиционно съхранение и опазване на нарастващия фонд.

Изпълнението на проекта има положителен ефект за:

- Засилване интереса сред специалисти, учащи се и широката публика към историята и проблемите на Балканските войни и тяхното отражение върху международните отношения;
- Запознаване на нашата и световната общественост със слабо или съвсем неизвестни данни и факти за балканските войни.
- Чрез системата WEB BASLib Електронният архив за Балканските войни е представен в европейската дигитална библиотека EUROPEANA.

ELECTRONIC ARCHIVE OF DOCUMENTARY HERITAGE FOR THE BALKAN WARS

Daniela Atanasova

The project aims to provide a broad national and international access to cultural and historical heritage related to the theme of the Balkan wars.

WEB BASLib (software system) application for computer documentation and digitalization of monuments and historical records is a hi-tech policy to preserve and safeguard exhibits and boost museums' publicity.

Научната конференция **„КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО: ОПАЗВАНЕ, ПРЕДСТАВЯНЕ, ДИГИТАЛИЗАЦИЯ” (KIN2014)**, посветена на 145-годишнината от създаването на Българската академия на науките, се проведе в зала „Европа” на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий” през месец ноември 2014 г. На откриването на конференцията приветствия поднесоха зам. ректорът на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий” проф. д-р Петко Ст. Петков, главният координатор на регионалните академични центрове чл.-кор. Димитър Димитров и акад. Ячко Иванов. Конференцията включваше специална докторантска сесия с участието на млади учени и докторанти.

В рамките на конференцията се откри изложба **„Разрушение и съзидание”**, представяща резултати от проекта за цифровизация на архитектурното творчество на Уста Кольо Фичето.

КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО: ОПАЗВАНЕ, ПРЕДСТАВЯНЕ, ДИГИТАЛИЗАЦИЯ

ТОМ 1, 2015

<http://www.math.bas.bg/vt/kin/>

Народна библиотека „П. Р. Славейков”

ISSN 2367-8038